

De geschiedenis van Westzaan opnieuw beschreven

door WILLEM TIP

Een kwart eeuw nieuwbouw

Na de Tweede Wereldoorlog gaat de wederopbouw in Westzaan gepaard met een gestadige bevolkingsgroei. Die wordt mogelijk in een lange reeks van kleine nieuwbouwplannen. Van 1940 tot 1970 neemt het aantal inwoners met de helft toe, van 3014 naar 4496 inwoners.

Nieuwbouw vindt in deze jaren het eerst plaats in de Parkstraat en Raadhuisstraat (1949). Daarna volgen de Jacobus van Waertstraat (1952-1958), Teunis Slagterstraat (1952-1958), Burgemeester Ferfstraat (1954-1959), De Schoolmeesterstraat (1958-1961) en Het Prinsenhof (1954-1970). Aan de westkant van de Kerkbuurt verschijnen de eerste nieuwbouwstraten, de Oranjeboomstraat (1958-1959) en de Torenstraat (1960-1968). In Westzaan-Zuid sticht men de 'Vogelbuurt' (1961-1964). Hier bouwt men hoopvol aan straten die men de namen geeft van de weidevogels uit het omringende natuurgebied. De Grutto-, Kievit-, Leeuwerik-, Lepelaar-, Roerdomp- en IJsvogelstraat. Ze zijn geschaard rond de 't Hoenstraat, genoemd naar de zestiende eeuwse Vrijbouter. Ten noordoosten van de Kerkbuurt bouwt men in de jaren zestig nog De Appelboomstraat (1965-1968) en De Peereboomstraat (1965). Ten oosten van de Kerkbuurt onthult Burgemeester Verstegen tenslotte eind 1972 de naamborden van de Burgemeester Verstegenstraat en de Burgemeester Vijlbriefstraat. Ook bouwt men in 1972 nog een rij woningen langs het begin van de Middel. Er zijn veel woningen bij van de woningbouwvereniging

Beeld: Westzaanse digitale beeldbank

Beeld: Westzaanse digitale beeldbank

Westzaans Belang. Een opsomming vindt u in het kader hiernaast.

De wegsloot gedempt

Grote delen van de wegsloot langs de J.J. Allanstraat en het Zuideinde worden in de jaren vijftig gedempt. Westzaan volgt daarmee na twee generaties het voorbeeld van de dorpen aan de Lagedijk. In de jaren twintig heeft men al de wegsloot gedempt langs het Weiver en de 'Nieuwe Zijde', het noordelijke stuk van de Kerkbuurt. In 1929 volgt de demping van de wegsloot vanaf de Weelbrug tot aan de brug bij Garage Davidzon. Het zuidelijke deel van de wegsloot langs de J.J. Allanstraat verdwijnt in 1955. De sloot langs het Zuideinde maakt plaats voor gras en stenen in 1958. In 1960 en in de jaren 1964 tot 1967 dempt men de sloot tussen houtwarenfabriek De Valk en de zuidelijk daarvan gelegen 'Brug bij Bakker Smit'.

Een nieuw bejaardenhuis

Westzaan beschikt na de Tweede Wereldoorlog niet over een echt bejaardenhuis. Het dorpsweeshuis en armenhuis achter de kerk bestaat al sinds 1717 maar voldoet niet meer aan de eisen. Nieuwbouw is onvermijdelijk. Het oude weeshuis wordt na bijna twee en een halve eeuw dienst afgebroken. De waardevolle delen slaat men op. Ze worden een tiental jaren later gebruikt bij de stichting van het Restaurant 'De Walvis' aan de Zaanse Schans. Op de historische grond verrijst een nieuw pand. Het wordt een centraal gebouw in de historiserende stijl van de Delftse school met aan weerszijden vleugels. Daarin bevinden zich kleine woningen voor bejaarde echtparen. Gemakkelijk is het bouwen in de eerste naoorlogse tijd niet. De eerste aannemer gaat failliet. Geregeld levert ook het gebrek aan stenen vertraging op. Geld voor een behoorlijke inventaris blijkt er niet te zijn. Er is een inzameling nodig onder de Westzaanse bevolking en bedrijven. Men plaatst een maquette van het gebouw op een trailer en rijdt die drie zaterdagen lang door het dorp. De inzameling levert uiteindelijk 30.000 gulden op. Daarmee kan het gebouw worden ingericht. Op 12 maart 1952 vindt de opening plaats. De naam wordt 'Lambert Melisz', zo genoemd naar de legendarische zoon die ooit zijn moeder redde uit Spaanse handen. De eerste directeur is Jb. Tijmes die deze functie ook al heeft vervuld in het oude dorpsweeshuis. Onder de volgende directeur, Jaap de Boer wordt Lambert Melisz aanzienlijk uitgebreid (1971). Zijn bestuur markeert een bloeiperiode voor het verzorgingshuis. Talrijk zijn de vrijwilligers die het personeel ondersteunen bij allerlei activiteiten.

Een woonzorgcomplex

In de jaren tachtig keert echter het tij. Lambert Melisz wordt samengevoegd met de bejaardenhuizen in Krommenie. De directie wisselt een paar

Lijst van nieuwbouw

- 23 woningen aan de Raadhuisstraat en de Parkstraat (1950)
- 12 duplexwoningen aan de Jacobus van Waertstraat (1952)
- 4 woningen aan de Jacobus van Waertstraat (1953)
- 10 woningen aan de Burgemeester Ferfstraat (1954)
- 21 woningen aan de Jacobus van Waertstraat (1956)
- 18 woningen op het voormalige Rodaterrein (Van Waertstraat en Ferfstraat; 1956)
- 16 woningen aan de Oranjeboomstraat (1958)
- 12 woningen aan de Torenstraat (1960)
- 5 woningen aan de Watermolenstraat (op het terrein van de voormalige papierwarenfabriek Gebr. De Jong; 1960)
- 4 woningen aan de Raadhuisstraat (nrs 8 t/m 14; 1960)
- 15 woningen aan de 't Hoenstraat in Westzaan-zuid (1961)
- 18 woningen aan de Lepelaarstraat in Westzaan-zuid (1962)
- 12 bejaardenwoningen aan de 't Hoenstraat (1964)
- 4 woningen aan de Kievitstraat (1964)
- 4 woningen aan de Gruttostraat (1964)
- sloop van 4 woningen aan de Parkstraat voor de verbreding van de Guisweg (1965)
- bouw van 22 woningen aan De Peereboomstraat (1965)
- 14 woningen aan De Appelboomstraat (1965)
- 6 woningen aan het Zuideinde (nrs 165 t/m 175; 1965)
- 4 woningen aan de Allanstraat (nrs 65 t/m 71; 1965)
- 16 woningen aan de Middel (1972).

maal. Men spreekt over opheffing. Er zijn in de omgeving 'bedden' voor bejaarden genoeg. Een nieuwe actie onder de bevolking is nodig, nu om de nog maar dertig jaar eerder gestichte voorziening te behouden. Drieduizend handtekeningen verzamelt men. Tevergeefs.

De Provincie Noord-Holland die de bejaardenzorg regelt, heeft voor Lambert Melisz geen taken meer. Op 1 mei 1997 sluit het tehuis na een lange periode van krimp definitief zijn poorten. De volledige verzorging in Lambert Melisz heeft een kleine halve eeuw geduurd. Rond de eeuwwisseling komt een nieuwe voorziening ervoor in de plaats, een 'woon-zorgcomplex'. Dit complex biedt een dienstverlening die veel beperkter is dan bij een echt verzorgingstehuis. Het hoge ronde gebouw dat veel meer dan zijn voorganger een grootstedelijke indruk maakt, biedt met 94 flatwoningen ruimte aan ruim honderd bewoners. ■